Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Lausunto valtioneuvoston selonteosta teollisuuspolitiikasta VNS 1/2025 vp

Valtioneuvoston selonteon tavoitteena on synnyttää keskustelua Suomen teollisuuspolitiikan isosta kuvasta ja pitkän aikavälin linjauksista sekä tukea jaetun näkemyksen muodostamista Suomen teollisuuden menestymisen tekijöistä. Selonteossa on käsitelty seitsemää eri tavoitetta sekä esitelty nykyisiä ja nostettu esiin mahdollisia uusia toimenpiteitä niiden saavuttamiseksi. Alla on käsitelty Kilpailu- ja kuluttajaviraston (KKV) näkemyksiä esitetyistä tavoitteista ja keinoista.

Toimintaympäristön kilpailukyvyn lisääminen investointien houkuttelemiseksi ja julkisen rahoituksen tehostaminen yksityisen rahoituksen vivuttamiseksi

Selonteossa todetaan yhtenä tavoitteena olevan Suomen investointiympäristön vahvistaminen sujuvoittamalla sääntelyä ja lupaprosesseja, turvaamalla kohtuuhintaisen puhtaan energian ja kestävien raaka-aineiden pitkäjänteinen saatavuus sekä varmistamalla osaavan työvoiman riittävyys. Lisäksi kilpailukykyä ylläpidetään vaikuttavasti kohdennetuilla julkisilla tuilla. Viimeksi mainittuihin julkisiin tukiin liittyy selonteossa toisena nostettu tavoite yksityisen rahoituksen maksimoinnista, eli tehokkaasta vivuttamisesta mahdollisimman pienellä julkisella rahoituksella.

Kuten selonteossa toisaalla todetaan, Suomen linjana on, että valtiontukipolitiikka edistää kasvua tehokkaimmin silloin, kun tuet kohdistuvat tunnistettuihin markkinapuutteisiin. KKV jakaa tämän näkemyksen ja korostaa, että markkinapuutteen tunnistamisen tulisi aina olla julkisten tukien myöntämisen ensisijainen edellytys. KKV yhtyy myös selonteossa mainittuun ETLA:n esiin nostamaan huoleen siitä, että vaikka markkinapuutteet tunnistettaisiin oikein, politiikkatoimien toteutuksessa voidaan silti epäonnistua; esimerkiksi tuettavien alojen tai yritysten valinnassa voidaan epäonnistua, tukipäätökset voivat vääristyä eturyhmien vaikutuksesta tai tuista voi tulla mittakaavaltaan liian suuria. KKV pitää erityisen tärkeänä, että julkisia tukia myönnettäessä ja uusia tukivälineitä perustettaessa arvioidaan huolellisesti tukien tarpeellisuus ja varmistetaan, etteivät ne johda markkinoiden vääristymiseen.

Arvonlisän ja tuottavuuden kasvattaminen panostamalla aineettomaan pääomaan ja kasvun luominen tutkimuksesta ja innovaatioista

Kolmantena selonteon tavoitteena on nostaa yritysten aineettomat investoinnit ja digitaalisten teknologioiden käyttö verrokkimaiden tasolle sekä edistää tekoälyn kaltaisten teknologioiden käyttöönottoa myös pk-yrityksissä. Lisäksi tavoitteena on lisätä yritysten T&K-panostuksia sekä kohdentaa julkinen kehittämisrahoitus entistä tehokkaammin kasvua tukeviin teemoihin.

KKV pitää Suomen yrityssektorin tuottavuuden parantamiseen tähtääviä tavoitteita kannattavina. Selonteossa tuodaan myös esiin kilpailupolitiikan teollisuuspolitiikkaa täydentävä rooli. KKV haluaa korostaa kilpailupolitiikan merkitystä kansantalouden tuottavuuskehityksen kannalta. Toimiva kilpailu ja tehokas kilpailupolitiikka ovat ratkaisevia edellytyksiä selonteossa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi, sillä kilpailupaine kannustaa yrityksiä investoimaan, innovoimaan ja parantamaan tuottavuuttaan. Kilpailun puutteet hidastavat teknologian käyttöönottoa ja aineettomia investointeja sekä heikentävät yritysten halukkuutta panostaa tutkimukseen ja kehittämiseen. Siksi kilpailun toimivuuden varmistaminen on syytä nähdä olennaisena osana tuottavuuden ja investointien edistämiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Kirsi Leivo
pääjohtaja

Miika Heinonen
ekonomisti

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

Sähköisesti allekirjoitettu - Elektroniskt underskriven - Digitally signed
Heinonen Miika, Vaikutusarviointi 1, 09.04.2025 09:01
Leivo Kirsi, pääjohtaja, 09.04.2025 11:57